

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nrui de Duminică
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrui de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscrise nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Puncte negre.

(S) Năsăud, Făgăraș și Caransebeș: cum se face, că aceste cetăți odinioară atât de tari ale neamului românesc una după alta au capitulat și nu mai iau azi parte la lupta pentru dreptate? Ce s'au sfătuit falnicii grănițeri și urmașii lor? Ce s'a ales din copii răsfățați ai Mariei Tereziei, ai lui Iosif II și ai celorlalți împărați ce au mai urmat până în ziua de astăzi!?

I-a stricat — zic unii, — administrațiunea militărească făcându-i slugarnici și totdeauna gata de a i-se supune celui ce li-s'a pus în frunte.

S'au scâmbit, — zic alții, — fiindcă împăratul lor, pentru care s'au luptat cu atâta virtute, s'a lăpăpat de dânșii și i-a lăsat la bunul plac al dușmanilor împărăției.

Puși, — zic alții, — în condițiuni mai priincioase decât ceilalți români, ei au pierdut simțământul comun, nu se mai simt una cu frații lor mai oropsiți, se pun în rând cu urmașii foștilor nobili și voiesc mai bucuroși să fie slugi ale stăpânirii și cozi de topor decât să se însoțească cu urmașii foștilor iobagi.

O fi una, o fi alta, vor fi toate trei împreună, destul că oameni ca Ciocan și ca Burdea numai în mijlocul foștilor grănițeri pot să se bucure de stimă și de considerațiune și să se ridice: aiurea ei se înecă în disprețul obștei românești.

Se va fi zicând, poate, că trăind în masse compacte, năsăudenii, făgărășenii și caransebeșenii nu se simt amenințați în ființa lor românească și astfel nu au cuvinte de a lua parte la lupta de apărare națională. Tocmai aceasta ar dovedi însă, că s'au ticăloșit cu desăvârșire și au pierdut conștiința legăturilor sufletești, pe cari le au cu frații lor.

E ceva putred în vieța comună a foștilor grănițeri, și putreziciunea aceasta nu poate să fie decât organică și pornită din aceleași cauze.

Oameni, cari intră în slujba stăpânirii, ca să și asigureze oarecare beneficii, sunt pretutindeni între români, cum sunt și la alte popoare; ei sunt însă mai mult ori mai puțin sfiicioși, fiindcă și dau seamă, că mulțimea cea mare le întoarce spatele ca dlui Moldován Gergely, pe care nu-l mai socotește nimeni în rândul românilor. La grănițeri însă slugarnicii au trecere și sunt ca Burdea, de o îndrăzneală revoltătoare.

Ei nu se mărginesc a și face treburile cu ochii plecați, scuzându-se cu împrejurările grele, care îi silesc să se înjosească ori luând pe ceice nu fac ca dânșii drept niște visători lipsiți de bunul simț practic. Nu! — Pentru dânșii ceice aleargă, ostenesc, a-duc jertfe și se expun pentru dreptate sunt niște mișei, cari amăgesc lumea și vânează foloase.

Azi, când toată suflarea românească sare în picioare, ca să aperse dreptatea și să și

asigureze libertatea de desvoltare, foștii grănițeri caută de treburile lor par'că nu i-ar privi câtuși de puțin cele ce se petrec și sufăr în mijlocul lor oameni, cari îi fac guvernului cele mai urâte servicii.

Cu toate aceste nimeni nu e atins și nedreptățit de o potrivă cu dânșii.

Dacă e vorba de dreptul electoral, cei mai batjocoriți sunt foștii grănițeri și mai ales cei din Caransebeș, cari n'au nici zece împreună dreptul, de care se bucură între săcui unul singur.

Și de dreptul acesta e în ultima analiză vorba în lupta înversunată ce azi se poartă în dieta ungară, căci e învederat, că guvernul vrea să facă revizuirea pentruca să poate impune o reformă electorală potrivită cu gustul lui și ca să mărginească pe viitor puterea reprezentățiunii parlamentare.

Dar s'a ivit o cestiune, care îi privește pe foștii grănițeri și mai de aproape: conflictul în cece privește sporirea soldelor armatei, din care părinții, bunii și străbunii foștilor grănițeri au făcut cu atâta glorie parte.

Dacă lupta ce se poartă acum în dieta ungară n'ar putea să aibă alt rezultat practic, românii și aliații lor vor face monarhiei marele serviciu de a sili pe guvernul ungar să cedeze în cestiunea soldelor, căci altfel nu i-ar rămânea decât să se retragă.

Dacă n'ar fi fost opozițiunea bărbătească a românilor, s'ar fi muiat și slovacii, sârbii, ba chiar și croații, și guvernul ungar n'ar fi fost nevoit să înduplece pe Barabás și pe ceilalți Ugroni a vota proiectele privitoare la transacțiune și a se duce la lor mult urgisita Viena. Mai rămâne acum să fie nevoit a-i înduplecă să primească și sporirea soldelor și în urmă, a contingentului. Celelalte vor urmă și ele după ce monarhia va fi tare, și lucrul acesta foștii grănițeri trebuie să-l simtă mai bine decât ceilalți cetățeni ai regatului ungar, căci dânșii au fost și la Năsăud, și în Făgăraș, și la Caransebeș copiii răsfățați ai monarhiei și se bucură și astăzi de marile bogății, pe care părinții lor le-au agonisit ca purtători ai armelor împărătești.

Și totuși...
Ba tocmai de aceea dânșii stau umiliți la o parte.

E același lucru ca și cu sașii, cari s'au făcut slugi ale guvernului, ca să poată păstra crâmpenele de privilegii și să li-se îngăduie a împărți între dânșii beneficiile unei situațiuni excepționale.

Nu e unul, nu sunt câțiva, ci mulți, o întreagă tovarășie, sunt cei ce se fac coadă de topor, ca să poată pișca câte ceva. De aceea nu sunt sfiicioși oamenii ca Burdea, ci îndrăzneți până la insolentă: știindu-se sprijiniți în sus de stăpânii lor, iar în jos de slugile lor, ei merg înainte și propagă spiritul de slugarnică supunere față cu ori și cine, care știe să li-se impună.

Năsăudul, Făgărașul și Caransebeșul sunt

puncte nu numai slabe, ci totodată și negre, din care foarte ușor s'ar putea propaga în cercuri din ce în ce mai largi spiritul de renunțare la o viață mai omenească și mai vrednică de a fi trăită.

Nu e dar cestiune de politică, ci de ordine morală să ne fie totdeauna la îndemână ferul roșu, ca să trecem cu el peste aceste trei puncte negre și să ne dăm silința de a îmbărbăta pe aceia dintre foștii grăniceri, care nu și-au pierdut încă simțământul de demnitate și au pietate cătră vrednicii lor părinți.

Un congres al presei noastre. Confrății dela »Lupta« în numărul lor dela 2/15 Martie fac un apel la presa română pentru aranjarea unui congres al presei noastre, cu scop să discutăm mijloacele și o procedură unitară în lupta grea ce ni-se impune.

Aderăm din tot sufletul la această idee și facem chiar o propunere întru concretizarea lucrurilor: congresul să se țină în Arad, în ziua întâi și a doua de Paști.

Depeșa împăratului Francisc Iosif către regele Spaniei. Regele Spaniei a primit depeșa următoare din partea împăratului Austriei: »Mă grăbesc să și mulțumesc din toată inima pentru cordiala telegramă prin care a-i binevoit să mă înștiințeze de vizita făcută de escadre austriace, evocând amintirile de legături de familie și de afecțiune care ne leagă. Împărtășesc pe deplin sentimentele aceste care simt pătruns pentru tine și țara ta, și și mulțumesc din inimă de frumoasele și măgulitoarele cuvinte rostite în ce privește starea vaselor mele și a echipajilor lor. Sunt mândru că escadra austriacă a meritat aprobarea ta și reînălțând cu acest prilej asigurările afecțiunii mele inalterabile sunt o bucurie foarte vie că voiajul tău la Barcelona s'a făcut cu deplina ta satisfacțiune. Te felicit sincer pentru recepțiunea caldă și patriotică oferită ție de către poporul spaniol.

Situația în România. Dela ministerul de interne se comunică că liniștea cea mai deplină domnește în întreaga țară. Nici o turburare nu s'a semnalat și țărani se pregătesc a leși la munca câmpului.

Inspectorii agricoli au sosit la posturile lor, au convocat comisiunile regionale și se ocupă acum cu fixarea prețurilor pentru arendarea terenurilor și a muncilor agricole.

Ministerul de Interne a fost înștiințat de către prefecturile Argeș, Bacău, Botoșani, Covurlui, Iași, Ionița, Vâlcea și Vlașca că în acele județe domnește pretutindene liniștea cea mai perfectă.

În toate aceste județe nu există nici cea mai mică agitație, iar țărani își văd de munca câmpului.

Guvernul englez și chestia macedoneană. Ziarul »Times« publică discursul secretarului de stat Grey, rostit în parlamentul englez, subliniind următoarele afirmațiuni ale acestuia: Puterile mari nu trebuie să se mărginească la programul tratatului dela Mürsteg. Anglia va prezenta încurând un plan, în care se va arăta o soluție definitivă a rezolvirii chestiei macedonene. Sperăm, că și celelalte puteri vor primi planul nostru.

Vorbirea dlui dr. T. Mihali

rostită în ședința dela 14 Martie a dietei ungare.

Onorată Cameră! Partidul naționalităților, când a ajuns în parlament, a făcut din chestia asta obiect de serioasă și aprofundată desbatere, și după o pertractare serioasă de mai multe zile, a hotărât unanim că în contra revizuirii va lua poziție, atât în general, cât și în special împotriva proiectului lui Nagy Emil care este actualmente în discuție. Mi-a revenit mie norocul și onoarea, cu această hotărâre adusă unanim de partidul naționalităților s'o comunic și s'o motivez pe scurt în sinul conferenței partidului. Am și făcut aceasta, în însă de necesar, că pe lângă motivele invocate în consfătuirea partidului, să mai aduc și motivele cari ne-au determinat: pe mine și soțul mei, să luăm atitudine împotriva acestei propuneri.

Mai înainte de toate, On. Cameră, noi nu considerăm și nu putem considera actuala majoritate chemată să revizuiască regulamentul Camerei pentru că revizuirea regulamentul este o chestie constituțională foarte importantă, asupra căreia majoritatea ar fi trebuit să se declare și s'o ia în programul său când a primit puterea. (Așa e! În centru). N'a făcut însă aceasta, ci când a primit guvernarea ca guvern transitoriu, și-a pus ca deosebită problemă ca după aranjarea necesităților ordinare ale statului să vină îndată cu proiectul sufragiului universal secret. (Sgomot. Președintele sună).

Actuala majoritate nu este însă chemată a revizui regulamentul camerei și din cauza că alegătorii nu i-au dat acest mandat. (Așa e, în centru). În virtutea situației actuale doar tocmai onorabila coaliție și onorabila majoritate a intrat în campania electorală cu deviza că regulamentul camerei este imun și schimbarea acestuia în sens reacționar nu e permisă și nu se poate! Aceasta a fost sînta întregii așa zise luptă națională și e îndeosebi cunoscut, că onorabila majoritate îndeosebi acestui fapt îl datorește învingerea în alegeri. Iar dacă a venit cu acest program atât înaintea alegătorilor cât și înaintea actualei camere, cum am putea noi privi actuala majoritate chemată să revizuiască regulamentul dietei? Noi considerăm actuala majoritate și guvernul chemat să îplinească promisiunea hotărâtă ce a făcut privitor la sufragiul universal secret; până ce nu va îndeplini aceasta, nu ne putem învoi la nici un fel de revizuire a regulamentul camerei. (Așa e! În centru), cu atât mai ales, cu cât nu numai că nu a depus proiectul despre sufragiul universal secret, ci onor. ministru de interne face taină chiar și din principiile pe temelul cărora are de gând să așeze acest proiect de lege.

Suntem cu desăvârșire neorientați în privința acestui viitor proiect de lege. Dacă am cunoaște principiile conform cărora vrea să facă și să prezinte acest proiect de lege, în tot cazul că am putea să luăm altă atitudine în chestia revizuirii regulamentul dietei. Nu putem însă cuprinde cu mintea trează ca actualul parlament, care în genere se consideră parlament de clasă, să creeze regulamentul pentru viitorul parlament, pentru parlamentul poporului, — deoarece singur parlamentul viitor este îndreptățit să-și facă și regulamentul.

Motivul de căpetenie pentru care noi combatem însă proiectul din discuție este, că din însăși această propunere se învederează că limitarea libertății cuvântului se face îndeosebi pentru că să fie valabilă cu prilejul discuției asupra proiectului sufragiului universal, va să zică este învederat și mai mult ca sigur, că proiectul de lege privitor la dreptul de vot universal și secret nu va fi așezat pe baze democratice nici aplicat în direcție democratică. Tocmai de aceea, până ce nu vedem depus pe biroul parlamentului proiectul privitor la dreptul de vot obștesc și secret, noi nu primim proiectul de revizuire a regulamentul dietei. (Sgomot în stînga).

Președintele: Rog liniște!

T. Mihali: Nu putem primi acest proiect și

din motiv, că noi privim regulamentele camerei drept niște garanții cardinale ale constituției. Așa a fost asta în trecut, așa am învățat la universitate și în viața practică, în politica practică și tocmai dela d-voastră și antecesori d-voastră, respective dela cece au pus temelie constituției ungare. În privința asta colegii mei din partidul naționalităților au și dovedit, în chip științific, amănunțit și fără a mai lăsa îndoiele, că având în vedere relațiile speciale din patria noastră, și mai ales legăturile ei cu Austria, — da, la noi regulamentul parlamentului este o cardinală și importantă garanție constituțională.

Din argumentele aduse în contra noastră, îndeosebi din intreruperi, eu am primit impresia, că mulți dintre domnii deputați cred poate că în privința asta noi n'am fi sinceri de tot, că adevărul noi n'am dori serioasă susținerea garanțiilor constituționale. Am onoare să declar în privința asta, că noi în cel mai serios chip luăm atitudine și vom lua și în viitor de câte ori va fi vorba de susținerea garanțiilor constituționale și vom lua atitudine față de partidele din majoritate în așa direcție, ca acestea să nu slăbească garanțiile constituționale, în sens reacționar.

Și de ce? Pentru că atunci, când noi am părăsit pasivitatea și am intrat pe terenul activității, atât noi, cât și poporul nostru a fost convins, că în țara asta drepturile numai pe cale constituțională și pe lângă o guvernare liberală le putem valida. Când ne-am decis deci, ca să pornim lupta pe acest teren constituțional, am fost în clar cu aceea, că pentru popor numai acele drepturi au preț, pe cari și le-a eluat, din propria putere, pe teren constituțional. Intocmai după cum în viața privată averea moștenită ori căpătată ca dar nu are nici odată pentru individ prețul, pe care-l are averea câștigată cu sudoare cruntă, cu trudă, silință și talent, — tot așa și în viața popoarelor, drepturile de libertate numai atunci au preț, dacă însuși poporul și le-a eluat. Când cu astfel de hotărâri am intrat în lupta politică, natural că trebuie să veghem și să ne îngrijim ca atât pentru popoarele noastre cât și pentru unguri, pentru binele țării întregi, să apărăm garanțiile constituționale.

Onorată Cameră! Chiar azi s'a întâmplat că venind încoaci, vorbind cu un coleg, ne arătam îngrijirea asupra situației actuale; el arăta ce încălcate, precare și pline de primejdii sunt relațiile și adresându-mi-se, zise: »Iar voi nu înțelegeți, că fericirea voastră totuși numai în țara asta e cu puțință și nu voiți să conlucrați cu noi în înțelegere contra dușmanului comun«. Ascultam ulmit aceste cuvinte.

Intr'adevăr ar fi un lucru foarte trist, ca dintre colegii deputați să cugete mulți astfel; doar de când am intrat în camera aceasta, am folosit toate prilejurile pentru a convinge pe domnii că noi pe cale constituțională voim să validăm drepturile poporului nostru, că noi vrem să fim înțeleși de cameră și, în genere, de factorii politici decizatori, că noi în țara asta voim să ne fericim și că, peste tot, nici o naționalitate nu are tendințe centrifugale.

Regretăm foarte mult, că declarațiunile acestea n'au fost îndestul honorate nici din partea colegilor deputați, nici din partea guvernului, ci ne întâlnim mereu cu lipsa de încredere și cu oblecțiunea că atitudinea noastră nu e sinceră. Nu noi însă, ci d-voastră sunteți de vină. Binevoii și vă ocupați mai profund cu lucrurile și atunci veți ajunge cu desăvârșire la altă cugetare.

Când partidul național a decis să combată actualul proiect, a luat în vedere și argumentele ce eventual s'ar putea invoca în favorul propunerii. După cum s'a văzut și din cele spuse până acum, deputații naționaliști au declarat toți, că nu suntem prieteni ai obstrucționismului; au arătat, că excepțional se poate folosi, ca mijloc de revoluție parlamentară, dar întrucât numai se

poate, trebuie evitat. Nu vreau să cad în repetiții, ca să motivez din punct de vedere teoretic atitudinea aceasta a noastră, dar accentuez că după cum noi n'am acceptat obstrucția ca mijloc parlamentar, tot cu aceeași energie vom lupta pentru asigurarea libertății cuvântului.

On. Cameră! Când am stabilit atitudinea ce voim să o luăm, am adus, conform convingerii noastre, acele argumente, pe cari colegii mei le au arătat mai pe larg.

E întrebarea: cece sprijinesc acea propunere și însuși propunătorul, cum vor motiva că nuse vor aduce și altfel de argumente, cari să ne convingă pe noi despre contrariul?

Cu durere vedem, că însuși propunătorul nu s'a prezentat să și apere propunerea. Așa se vede, că nu s'a încrezut în dreptatea cauzei sale și a crezut de mai bine să încredințeze apărarea propunerii sale guvernului. Membrii guvernului și au și împlinit datorința; unii dintre domnii miniștri au și vorbit în chestia asta. Eu am citit cu de-amănuntul acele vorbiri, durere, n'am aflat în ele argumente serioase obiective pentru primirea propunerii.

Am aflat o singură cauză, adică domnii miniștri au făcut chestie de cabinet din primirea sau respingerea propunerii, ba pe foșorul camerei se vorbea și de dizolvarea camerei. Aceasta, pentru noi, nu e argument, dar pentru on. majoritate a putut să fie un motiv foarte determinant, ca să nu sprijinească regulamentul actual, pe care l considera până acum drept lucru sfânt, o garanție constituțională.

Abstrăgând On. Cameră, dela cazurile de alegeri comune, eu cred, că majoritatea actuală foarte greu și-ar putea da seama înaintea alegătorilor, pentru că acela foarte bine ar putea să dovedească, că on. coaliția nu că n'a împlinit nici una din promisiunile făcute cu ocaziunea alegerilor, ci a adus astfel de legi și proiecte de legi, cari au conturbat numai pacea internă a țării, astfel, că doar nici odată n'a fost în Ungaria o stare politică tulburată, cum e acuma. Dar chiar și stările tulburate și schimbăcioase de azi ar fi rămas cu totulul dacă domnul ministru de comerț n'ar forța pragmatica căilor ferate iar domnul ministru de culte n'ar fi forțat proiectul de lege școlar (Intrerupere).

Am arătat cu ocaziunea discuției aceleia, cât de greu ne-au atins acestea pe noi. Nu trebuie dar să ne mai ocupăm de ele, constatez numai, că între împrejurările actuale politice, on. coaliție ar stă cu greu în fața unor alegeri de deputați, și chiar dacă ar face-o, e foarte dubios, că ar mai intra în așa număr mare în cameră, ca și cel de-acuma.

Argumentele on. d-ului ministru nu m'au convins, că regulamentele camerei trebuie revizuite în înțelesul propunerii dela ordinea zilei. Ba o parte a argumentării d-ului ministru de interne m'a convins chiar despre contrariul. Permiteți-mi ca argumentarea cunoscută a d-ului ministru de interne, de care s'au ocupat și alții, să o clarific din alt punct de vedere. Dl ministru de interne, ca să poată mai bine convinge majoritatea, face tabloul viitorului. (Cetește):

»Înainte mea atârnă icona, pe care acel parlament o va înfățișa. Fără ca să amintesc în detaliu despre proiect, fără ca să fac declarație referitoare la numeri, e în firea lucrului, din idela sufragiului universal se poate constata următoarea formațiune. Înainte de toate, e natural, că cea clasă, cea pătură, — pentru că nu o clasă, ci o pătură superioară — care azi guvernează aproape singură asupra Ungariei, nu va dispărea deodată din parlament. Cred, că nimenea nici nu va dori ca să dispară. Fiecare recunoaște, că ar fi fatal, primejdios, dacă asupra Ungariei ar stăpâni de pe o zi pe alți oameni, alte direcții și alte clase sociale. Aceste, așadar, rămân înăuntrul«.

Printre șire se poate citi că dl ministru se va îngrijii ca prin acel proiect să fie asigurate interesele acelei pături de sus, acelei clase superioare, ca această putere de guvernare să ajungă în stare de a scuti puterea de stat. Noi nu oblecționăm acele pături superioare să se valideze, dar să se valideze cu mijloace legale, din pro-

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine poftă de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La țargulă să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietar: Loser, János, Budapest.

ria lor putere. Eu cred, că e și în interesul celor pături ca să umble pe picioarele lor proprii, pentru că e știut, că floarea din seră nu se dezvoltă niciodată ca cea care e afară, în natură liberă.

(Citește mai departe): »Pe lângă el însă necondiționat va fi și un partid socialdemocrat destul de numeros, asta e fără îndoială; și doresc să fie. Nu voadesc să fac un astfel de proiect, care să eschidă pe socialdemocrații din parlament. Eu cred, că dl ministru de Interne chiar de ar vrea o n'ar putea o face asta. Principiile democrației s'au lăsat deja nu numai între clasa de jos mai săracă, a poporului, ci chiar și din pătura aceea de sus sunt anumite personaje cari sprijinesc acea mișcare și cari s'au pus în serviciul ideii acesteia, și vor lupta pentru izbânda ei.

(Cetește mai departe): »Ceealaltă grupă, care va veni în parlament întărită, e aceea a naționalităților. Am spus de mai mulțiori, că nu sunt aplicată a înainta un proiect de lege, care periclitează ideea de stat maghiar. Trebuie însă să fim drepi. Acest proiect de lege nu poate confisca drepturile celorlalți cetățeni maghiari de altă limbă. De aici se înțelege de sine, că grupul naționalităților va veni întărit.

Această vorbă a on. domn ministru de Interne e o chestie foarte diplomatică și e o chestie importantă, cum va uni dl ministru de Interne și majoritatea divergența dintre ideea de stat maghiar și dreptate. E întrebarea unde va fi hotărul între cele două, căci ori va fi dreaptă această lege de alegere și atunci ideea de stat nu va juca aici nici un rol, sau apoi dacă vor fi cu diferență la ideea de stat, dupăcum domni înțeleg chestia, atunci totul va merge în detrimentul dreptății. (Mișcare.)

Dr. A. Vlad: Deși acestea două n'ar trebui să fie în contradicție.

Prezidentul: Linște!

T. Mihali: Dar să sperăm on. dl ministru de Interne, partea cea mai bună. Nu în de norocoasă nici motivarea adusă de dl ministru de Interne, pentru primirea acestei propunerii. Nu o în de norocoasă nici din punctul de vedere al naționalităților, nici al socialistilor și nici din punctul de vedere al maghiarilor.

Căci, când d'ni ministri schițează un tablou atât de sinistru al viitorului, că adică aceste grupe vor fi în așa mare opoziție și vor urma unor idei atât de contrare statului, încât față de acestea trebuiesc luate măsuri încă de pe acum: aceasta are un efect foarte deprimător asupra întregii populații ale țării, fără deosebire de naționalitate sau religie. Atunci noi înzadar lucrăm acasă pe cale socială și a convenirilor noastre politice, ca să ne înțelegem unii pe alții și să recunoaștem odată, că interesul nostru comun e acela, ca în bună înțelegere să lucrăm cu toții pentru binele țării. Înzadar le facem acestea și înzadar scriem în anumite locuri ținta noastră. Dacă dela centru, din scaunul on. ministru de Interne se ridică asemenea acuze neîndurate, nedrepte, contra tuturor locuitorilor țării, aceasta va influența foarte deprimător asupra maghiarilor cât și asupra naționalităților. Eu sunt convins despre contrarul. Deși în parlament vor fi mai multe grupe deosebite și deși acelea după aparență vor avea interese deosebite, dar nu vor avea și nici nu vor putea avea interese contrare statului, și așa totuș va fi cu putință să le unească și să le îndrepte spre ținta comună.

Ce e necesar pentru aceasta? Aceea, să vedem odată în Ungaria un asemenea politician, care va ști să pună în discuție chestia și ideea în jurul căreia se pot grupa toți locuitorii țării fără deosebire de naționalitate. Cu un cuvânt să găsim asemenea conducători politici, cari să caute punctele de întâlnire, iar nu cele cari ne despărț. Doar afară popoarele abia așteaptă să ne așternem odată pe o muncă binefăcătoare, dar...

Hammersberg: Dar nu faceți atunci obstrucție!

Mihali: ...când vedem, că ministrul de Interne nu caută punctele de aplanare, ci și pentru viitor caută astfel de puncte cari să ne despărț, atunci să nu aștepte domnul ministru de Interne, că naționalitățile să se însuflețească față de guvern. (S'auzim! S'auzim, în centru.)

Nu este neapărat de lipsă, ca partidele să se înțeleagă, că ele tot din elemente omogene să

fie compuse. Trecutul apropiat ne-a dovedit că dela introducerea constituționalismului în Ungaria a domnit numai o pătură, pătură de sus, adică aristocrația, care într-o formă s'a crescut și are aceeași concepție și îndată ce nu se grupează în jurul unei idei și îndată ce s'a abătut dela ideea bărbaților mari, dela ideea libertății, egalității și frăției și îndată ce au umblat după interese proprii, vedem, că s'au despărțit, partidul liberal s'a nimicit, și vedem și azi că între partidul liberal și între partidul constituțional ce prăpastie este. Din aceasta urmează, că partidele politice le putem grupa în jurul ideilor, atunci când nu o pătură domnește, dincontră partidele politice aparținătoare unei clase, unei pături, nu se pot susține, dacă nu le leagă idei, (Sgomot în stânga, președintele sună) că îndată ce intră în funcțiune pe acel teren, ca în viața politică și ideea de libertate, egalitate și frățietate să-i câștigate validitate, îndată se ajunge la primul punct de apropiere, pentru că toate celelalte ce urmează după aceasta, este chestie de detalii. Dacă cu privire la întrebarea principală suntem în clar, atunci putem rezolva și chestiile de detalii (Sgomot mare în stânga).

Președintele (sună): Cer liniște!

Mihali: Cu un cuvânt nouă tare ne ar plăcea dacă din scaunele ministeriale s'ar auzi alte idei, dacă miniștrii s'ar nizu să caute punctele de apropiere între toate naționalitățile din țară și nu pe cele de despărțire. (Sgomot).

Am celit vorbirea dlui ministru de Instrucție Apponyi tot în chestia aceasta și cu durere trebuie să constatez, că în aceasta aflu numai un argument și anume la sfârșitul vorbirii precum urmează. (S'auzim! S'auzim! cetește):

»Onorată Cameră! Aceasta este însă cel mai neînsemnat moment. Gândiți și cântăriți conștient viitorul națiunii, cumpeniți acele lucrări ale națiunii pe care trebuie să le rezolvați, dați vă seama că pentru rezolvarea acestor lucruri de ce forțe avem lipsă; cumpeniți că ce fel de semne de slăbiciune reduc această putere, așa ce ceie sunt depozitarii încrederei obștești, sunt deja neputincioși, cântăriți și aceea, că o armă pe care cu bună credință adeseori au învățat-o într-o apăsarea națiunii, acum poate ajunge în astfel de mână, cari o vor folosi în contra națiunii și după aceea să decidați conform conștiinței dvoastre. Eu am decis; stau și voiesc să cad cu acest proiect.

Acesta este un argument, care la tot cazul va trebui să influențeze decizător asupra majorității.

Dar mi-a atras atențiunea și un alt pasagiu al vorbirii dlui Apponyi. (Cetește): »Ceeace este în țară, să nu stea în ascuns, să vină aici pe for, numai că trebuie să ne gândim la aceea că dușmanii patriei maghiare să nu se ridice la un nivel dominant.

Onorată Cameră! Nu înțeleg unde sunt acei dușmani? Câți ministri vorbesc, câte declarații ministeriale se fac, în toate se face amintire de dușmani. Eu îi caut în toate părțile pe acești dușmani dar nu-i aflu, nu sunt. Dar guvernul are lipsă de dușmani, și dacă nu sunt dușmani, și i face. Așa a făcut și în trecut, aceasta este școala partidului liberal, pe care o continuă partidul constituțional, pentru că are lipsă de ea. De câte ori vin înainte cu proiecte contrare libertății și intereselor națiunii, de atâtea ori, se provoacă la pericol, la dușman, dar cu lucruri concrete cu cazuri concrete nici odată nu pot adevăra nimic. Acest mumus nu mai prinde ca în trecut, dar cu toate acestea guvernul îl invoacă drept argument, pentru că are lipsă de proiecte reacționare. Că doară; On. Cameră, chestia naționalităților a stat ascunsă în țară, noi am fost cei cari am venit aici și cari o am adus în discuție curat, sincer, în originalitate. Și ce primire ni-s'a făcut?

Thaly László: Foarte amicală!

T. Mihali: Cu ce a răspuns ministrul de culte Apponyi la pașirea noastră? (Sgomot) cu proiectul de lege școlar.

Thaly László: Da, cu acela. Va dat bani, preoților și învățătorilor. (Sgomot. Președintele sună).

T. Mihali: Proiectul de lege școlar nu corepund timpului (Sgomot, Președintele sună) și dacă acesta precum și pragmaticele căilor ferate nu ați fi adus-o atunci ar fi pace, și dacă ar fi pace, atunci am fi în clar în chestiile principiare și s'ar putea rezolva atuncea chestiile educației

școlare și a căilor ferate, dar nu în înțelesul acesta ca pe naționalități să le atacăm în drepturile câștigate și să zdrobim în picioare legile mai liberale aduse de guvernele de până acum.

Mihali Polyt: Acesta li păcat. (Sgomot, Președintele sună).

Potoczky Dezső: În România și acuma sunt răscoale.

T. Mihali: Imi pare rău, domnule coleg, că vă ocupați numai așa superficial cu chestia aceasta și în general cu lucrul acesta, că ar fi răscoale. Declar, că în România nu sunt răscoale. (Sgomot) În România este liniște și e dureros, că afirmați astfel de lucruri neadevărate. Eu așa cred, că și interesele noastre cer, că în țara vecină să nu fie răscoală, este și în interesul cetățenilor patriei noastre, ca în țara vecină să fie liniște, având în vedere pozițiunea noastră geografică. În această privință atât domnul deputat cât și presa nu este la înălțimea chemării, încât îi seduce pe domni cu răscoale, întocmai cum l-a prostiț pe acea vreme cu pretinsa răscoală din Ardeal sub regimul Kristóffy-Fehérváry, când s'au și trimis soldați.

Atât stimatul coleg, cât și stimatul guvern pot fi siguri, că pretinsa răscoală despre care visează guvernul, nu există, dar dacă li trebuie, face ca în trecut își crează dușmani! Dar nu este bine a se juca cu arma și rugăm guvernele, ca să depună odată această armă, care în mod trist și alarmant influențează atât asupra ungarilor cât și asupra celorlalți naționalități.

Onorată cameră! Azi s'a auzit aici, că este păcat ceace s'a comis cu intrarea în vigoare a legii școlare lui Apponyi. Eu m'aș referi la bărbați politici, cari în anul 60 au spus că este păcat a răpi limba legea și cultura naționalităților. (Strigăte în stânga: Cine voiește aceasta?) Pentru ce dar ministrul de culte a dat și acum o ordonanță, (sgomot) că în școlile inferioare și medii nici religiuena nu este permis a se propune în limba maternă? Prin urmare în Ungaria am ajuns acolo, că nici lui D-zeu nu ne este permis să ne rugăm în limba noastră. (Sgomot).

Președintele (sună): Rog liniște!

T. Mihali: Trebuie să recunoaștem, că acesta e o procedură reacționară. Și când noi față de aceasta procedură ne provocăm la acei bărbați de stat maghiari, cari în aceasta chestie națională au avut un punct de vedere hotărât, când cităm spusele acelor, unii dintre d-voastră mi-au replicat așa: Acela au fost doar niște naivi! Să fie și azi astfel de oameni de stat precum au fost un Deák Ferenc, Eötvös József și Szilágyi Dezső. Dar azi nu mai sunt astfel de oameni și azi aceste figuri au cuceranță să se declare contra acelor spirite mari și zic că au fost naivi!

M. Polyt: li deneagă. (Sgomot în stânga).

T. Mihali Dl Apponyi a adus înainte, că el stimează vederile și ideile acelor bărbați de stat maghiari și că el nu voiește altceva decât dezvoltarea ideilor acelor bărbați.

Frumoasă dezvoltare! Tocmai contrarul, pentru că dacă aceștia țineau de păcat ca naționalitățile să fie despolate de limbă, de religie și cultură, atunci într'adevăr e păcat a opri ca religia să fie predată în școală în limba maternă. Nu mă voi ocupa cu această vorbire a dlui ministru de culte (aprobări) ci mă întorc la vorbirea ținută în decursul discuției cauzei prezente și cu deosebire la vorbirea colegului meu Coriolan Bre-diceanu ținută în 5 Martie 1908, la care răspunzând, Polónyi Géza a zis: »Voiu spune pe scurt ce am de zis. Nu curiosc stat federativ între așa numita clasă înaltă, naționalități și social democrați. Uau! astfel de stat federativ nu l-am fost, nu l sunt și niciodată nu l voi fi aderent.

Onor. Cameră. Tot acela națiune, care a alică-tuit o lege de incompatibilitate în care se zice, că de ex. o direcțiune de bancă, un contract de arendare etc. e incompatibil cu poziția deputatului, în același timp a uitat de incompatibilitatea și — aici să faceți bine să luați înțelesul adevărat al vorbelor mele — nu voadesc să l îndrum la procurorul regesc, dar o mai mare incompatibilitate nu cunosc pe lume decât când pun legea în serviciul unui stat național maghiar, când pentru ideea aceasta susțin statul, iar aici în cameră să fac cu putință ca sub scutul imunității de deputat să se facă propagandă pentru tot felul de principii contra existenței statului. N'am eu lipsă de procurorul regesc, ci de statorirea acestei incompatibilități.

Onor. Cameră! Aceasta e ceva unic în felul său în epoca prezentă a evoluției politice și trebuie să admiri, că un astfel de bărbat luminat și cosumat în politică ca Polónyi, fost ministru de justiție, nu ține de absurdă o astfel de noțiune. Căci doar astfel de vorbiri reacționare sunt numai și numai spre rușinea parlamentului ungar. Să ne gândim, pentrucă Ungaria, constituția și națiunea maghiară nu mai are în străinătate vaza pe care a avut-o în anii 1848 și 1860?

O voce (din dreapta): Dvoastră o stricați!

T. Mihali: Noi o stricăm? Precum în viața privată individul își poate strică și tot astfel și națiunile, dacă odată s'au ridicat prin propriile lor puteri la un nivel oarecare și de acolo cad, aceasta se întâmplă numai din cauza slăbiciunii și păcatelor lor proprii. Și să credeți stăm. mei colegi deputați, că presa străină serioasă și acei învățați străini, cari se ocupă cu această chestie, nu iau în seamă astfel de lucruri, cari numai din o latură sunt scoase la iveală!

Ugron G.: Cunoaștem noi instrumentele.

T. Mihali: Concepțiile de felul lui Polónyi strică vaza țării și a parlamentului.

Pres.: Te fac atent dle deputat, ca să faci bine și să rămâi la obiect și să nu treci la chestia naționalităților. (Aprobări!)

T. Mihali: Numai propoziția să o închei. Dacă această idee a lui Polónyi va fi discutată în zilele din străinătate, atunci cea mai mare mirare va cuprinde pe străini, văzând, că deputații unei națiuni liberale sunt în stare să intre în astfel de desvoltări.

Însă totuși putem fi mai liniștiți, văzând, că față de aceste concepții în viața politică și socială încep deja să se valideze și alte concepții.

Auzim deja în provincie și pe la ferferii accentuându-se principiul, ca fiecare om așa să trăiască dupăcum l'a creat Dumnezeu și să se valoreze în limba și religia sa după propriul său îndemn, numai să fie fiu credincios al acestei patrii, să-și împlinească datorițele sale în sânge și bani față de patrie și pacea e sfântă. Ne face bucurie că aici s'a dat expresiune acestor vederi și din partea altor trei deputați, și sunt în stare să constatăm, că vorbirile acestor trei deputați, dl. Csépany Géza, baron Thoroczkay Victor și Benedek János în interesul chestiei au adus cu mult mai multe servicii în tulburata situație politică de azi, decât cum se crede și dupăcum au accentuat în parte și efectul pe care ministrul de interne l'a produs prin declarația greșită și necorectă cu privire la viitor.

Noi din partea noastră salutăm pe deputații cari în această cameră a avut curajul să pășească față de acest șovinism și să dea expresie adevăratei idei divine.

Căci cu astfel de idei și concepții ne-am întâlnit foarte des în viața politică și socială dar totdeauna între patru ochi sau în cercuri private, iar atunci când a fost vorba ca și la masa verde să stea pe lângă acestea, atunci deja nu s'a putut din cauza șovinismului național. Despre un singur caz știu și acesta s'a întâmplat pe timpul când dl. secretar de stat Désy Zoltán era fișpan, care atât în viața socială, cât și în cea privată și și cea oficială, totdeauna a îndrăznit să accentueze ideea de libertate și dreptate și ca fișpan și-a ținut de datoriță ca, cu ocaziunea sfințirii unei biserici românești, să se prezinte la sărbătoare și să vorbească românește. Și ca să vedeți rezultatul, poftiți și mergeți în comitatul Solnoc-Dobâca, chiar și în cel din urmă sat românesc veți auzi dela țărânul român zicând: unde-i acel om binecuvântat de Dumnezeu Désy Zoltán?

Deși numai un an și jumătate a fost în comitat...

Onor. Cameră! Numai la acestea am volt să mă extind pe scurt. Nu voesc, zic, ca să repețez acestea din nou, pentrucă colegii mei deputați d'asemeni au desvoltat pe larg această chestie.

Nu am luat poziție față de această propunere și credem că viitorul nouă ne va da dreptate.

Nu dorim ca să vă înșelați pentrucă dacă vă înșelați, dlor, dacă umblați pe căi rele, pentrucă dacă țara suferă de pe urma dvoastră, atunci natural că și noi suferim.

Așadar noi dorim, ca să nu vă înșelați, dar ne temem că vă veți înșela. (Așa-i! la centru!) Atunci va rămâne speranță, despre care baremi generația viitoare va ști, că a fost o epocă, când partidul naționalităților era în cameră, și cu toate că a fost privit de partid trădător de patrie, totuși acest partid s'a ridicat pentru apărarea constituției maghiare și nu a primit propunerea făcută de Nagy Emil (Așa-i! la centru).

Onorată Cameră! Primesc propunerea înaintată de stă. meu coleg Mihail Polyt. (Aprobări și strigăte de trăiască la centru).

Demonstrațiile socialiste.

Trăiască sufragiul universal!

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 15 Martie.

»Ziua libertății«, 15 Martie e marțoră azi a unor lupte pentru libertate. Cei cari odinioară au eluptat libertatea, sunt acum călăii ei. Descendenții generației nobile dela 1848 sunt acum pionerii celui mai cras reacționarism. Iar luptătorii libertății sunt acum huliții socialiști.

Azi după amezii socialiștii au aranjat o superbă demonstrație în favorul sufragiului universal. Până când cele câteva zeci sau cel mult sute de bieți studenți universitari încununase cu ultimul rest de însuflețire — și aceasta numai aparentă, căci timpurile mari au trecut de — mult — pe Kerepesi út se mișcă în valuri mari miile, zecile de mii ale celor apăsați. Socialiștii cu steaguri roșii, cu tablele roșii pe cari stă scris: *Jos cu feudalii! Trăiască sufragiul universal!* parcurg stradele principale cântând »Marseillaise-a«.

Sunt orele 4 după amezii. O droaie nemăsurată de polițiști călare ocupă punctele principale, pe unde trec socialiștii. Trei escadroane de husari trec, în plin efectiv de războiu, spre locul de concentrare a miliției: la cazarma Klotild din Belváros. Cât vezi cu ochii: miliție, polițiști călări, pedestrii, grupuri de socialiști. Peste câteva minute, la patru și un sfert, începe demonstrația mare. Cea mai frumoasă și mare stradă din Budapesta, Kerepesi-ut, e cât vezi cu ochii neagră roșie: e mulțimea de muncitori, care se apropie purtând stindardele și tablele roșii. De amândouă părțile mulțimea e încătușată de sutele de polițiști. Demonstrația seamănă mult unei procesii: numai din când în când izbucnește mânia mulțimei: *Jos contele negru!*

În colț la Gizella-tér cei doi adversari: socialiștii și kossuthiștii se întâlnesc. Studențimea, care apare nespuse de ridicolă față de mulțimea mare a socialiștilor, înfășoară steagurile »naționale« și le ascunde. Mai înainte cu câteva minute cântau încă »Kossuth Lajos, azt izente...«, acum tac toți. Când însă poliția ia poziție între cele două tabere despărțindu-le una de alta, crește și vitejia domnișorilor. Ei ridică și desfășoară steagurile tricolore, încep a cânta »Kossuth Lajos...« și a striga injurii la adresa socialiștilor. Dar strigătele lor le înghite vocea mulțimei și în câteva momente nu se mai aude decât melodia însuflețitoare a »Marseillaisei«.

Mulțimea socialiștilor crește mereu: ca un riu, care sta să inundeze. Ajunsă aproape de Dunăre, ea poate număra 60—70 de mii de oameni.

În momentul când scriu acest raport, poliția văzând dispoziția mereu războinică a mulțimei, atacă pe socialiști, cari se despart în grupuri cu lozincă de a se reîntruni, mergând pe strade laterale.

Manifestația de ieri a socialiștilor arădani.

După ce înainte de amezii patrioții umflaseră câteva fraze înaintea statuelor celor 13 martiri din piața Libertății, întrerupte de câte un »éljen«, după amezii a urmat manifestația socialiștilor.

De la 2 ore muncitorii se adunau în valuri pe piața Béla, de lângă pădurea orașului.

De aici s'a pornit apoi un lung convoiu, de cam la 10.000 de oameni, pe strada principală a orașului. În frunte mergea fanfara muncitorilor dela fabrica de vagoane intonând cântecul revoluționar »Marseillaise« iar o tablă dusă de doi oameni purta inscripția cu litere roșii: »Trăiască sufragiul universal!« Intregă strada era acoperită de o mare de oameni bărbați, femei, tineri bătrâni, cari strigau »Trăiască sufragiul universal!« și scoteau cuvinte de ocară la adresa stăpânilor.

Ieri după amezii familiile burgheze din oraș, părăsiseră plimbarea tumultuoasă obișnuită în fiecare Duminică după amezii. Peste tot cuprinsul nu vedeai decât muncitori și ici colo pela răspântii câte un polițist cu ochii înholbați în toate părțile.

Dar din cafenelele fixite »domnii« priveau la convoiul muncitorilor cu dispreț, bătându-și joc de ceice cer dreptate.

În tot decursul manifestației s'a constatat cea mai exemplară ordine așa că polițiștilor, nu li-s'a dat prilej să scoată sabia.

Ajunși în piața Thököly socialiștii au ținut o mare adunare în care mulți oratori au ținut vorbiri înflăcărâte despre însemnătatea zilei de »15 Martie«, aducând-o în legătură cu evenimentele dela ordinea zilei. Toți au sbiciuit politica rușinoasă a »guvernului național« de a ține și pe mai departe încătușate drepturile milioanei dela țară, prin restrângerea libertății de presă, de întrunire și organizare. S'a protestat încontra amânării sufragiului universal și s'a apostrofat energic intenția guvernului de a face o reformă electorală prin care s'ar pune piedecă intrării în parlament a socialiștilor și naționalităților.

După exhaustarea câtorva puncte din program manifestații au trecut în piața Libertății, unde în fața statuelor celor 13 martiri s'au rostit alte vorbiri.

Aci căpitanul poliției Berecz a retras cuvântul socialistului Laurențiu Boldor (român), care începuse să declameze poezia »Proletárok ébredése« care și propusese să declameze poezia aceasta, deoarece ori ce declamare ori vorbire rostită în românește a fost interzisă. Căpitanul voia să oprească ori ce vorbire pe motivul că lângă statua celor 13 martiri numai serbării se pot ține. Biuroul adunării a declarat deci întrunirea de serbare, dând și prin asta un tuș căpitanului.

Și în piața Libertății trei oratori au vorbit în acelaș fel și ton ca în piața Thököly.

Între oratori s'au remarcat advocații dr. Ormos și dr. Vadász.

Pe la orele 6 seara adunarea luând sfârșitul mulțimea s'a împrăștiat în ordine.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás

măstru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de marmoră magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatak.

Din România.

Cantine școlare. Sunt deja zece ani de când funcționează în țară, cantinele școlare, această excelentă instituție care mijlocește, elevilor săraci, o hrană sănătoasă, substanțială și bună pentru infima sumă de 5 sau 10 bani porția, ba mai de multe ori chiar gratuit.

În București, actualmente există 15 cantine școlare în care se nutresc în fiecare lună 15.000 de elevi.

Fondurile adunate de comitetul cantinelor școlare se urcă, azi la 15000 fr.; s'a constituit din aceștia un fond inalterabil de 70.000 iar restul de 80.000 fr. a fost întrebuințat pentru amenajarea cantinelor și hrana școlărilor.

Încă din primul an, au abundat donațiunile pentru instituția aceasta binefăcătoare și listele de subscripție fură încheiate dintr'o singură dată cu suma de 15.000 fr. Apoi diferitele serbări pentru scopul acesta au adunat destul de repede încă vre-o 6—7000 fr. De atunci, opera aceasta continuă a se desfășura cu cea mai mare activitate spre binele și ajutorul sârmanilor școlari.

Dela Teatru. Dl. Al. Davila a fost desărcinat de funcțiunea de director general a teatrelor.

În locul d-sale a fost numit dl. Pompillu Ellade prof. universitar și deputat.

D. Raportor al legii Cassei Rurale își va depune azi raportul pe biroul Senatului.

Discuția va începe probabil Miercuria viitoare.

Mișcarea culturală.

Teatru și concert în Vărădia. Aproape în toate comunele din Banatul sudic, unde există reuniuni de cântări, e la ordinea zilei: concert și teatru. Acest program general își și are rostul său în acest timp de iarnă, căci d'oparte coriștilor noștri dispun mai de mult timp liber, ca să fie instruiți în ale corului, de altă parte și poporul nostru tot numai în acest timp poate fără grijă participa la aceste producțiuni.

Concert și teatru s'a aranjat de »Reuniunea de cântări și muzică gr. or. rom. din Vărădia«, la 8 Martie a. c. st. n.

Acest concert s'a început la 8 ore seara în prezența unui public cu Motto:

»Cântul vom să-l cultivăm
Prin el lumea s'arătăm,
Că și românii sunt vii
Și în vecl nu vor pieri.«

E de ajuns să zic, că la auzul acestui Motto s'a observat o liniște profundă, așa că în decursul executării pare că se auzia palpitul inimilor bătând mai tare în piepturile românești.

După aceasta a urmat: »Bălăioara«, cor mixt de I. Vidu și cu acompaniament de muzică de P. Farca. Piesa aceasta acum pentru a doua oară s'a cântat pe bină și a făcut bun efect. »S'a dus cucule«, cor mixt de Kirlik și cu acompaniament de muzică. Această piesă din melodia ei melancolică arată oarecum că și frații noștri de dincolo au gemut oarecândva sub jugul fanarioșilor asupritori. A urmat: »Pui de lei«, cor mixt de I. Vidu. Această piesă le animează până la extrem. Piesa conține în sine un text, o poezie plină de farmec și simțăminte eroice românești, pare că ar fi anume făcută tot numai pentru această energică, eroică și sentimentală melodie.

La finea concertului membrii activi 22 ai reuniunii sau distins prin executarea piesei muzicale: »Viorele« Poutporii aranjat de dibacele dirigente al nostru Pan Farca, care pentru frumuseța și nuanțele ei românești au fost bizată.

După concert a urmat cântăcelul: »Barbu Iăutariul«, cântăcel comică de V. Alexandri și predată de coristul T. Calman, care din și după firea sa comică, ușor l-a fost a o preda cu destulă pricepere și mimică făcând mult haz și râs.

Imediat după aceasta cântăcel s'a jucat piesa teatrală: »Rămășagul« vodevil de V. Alexandri. Aici în predarea acestui bucată teatrală,

atât coristele; Elena Mloc, Maria Mihalovici și florea Buzan, cât și coriștii: Iosif Cîpu, Victor Ifcu s'au degajat de rolele lor spre mulțumirea publicului asistent, ceea ce s'a manifestat prin scerarea freneticilor aplauze. A urmat îndată dansul care a durat pe lângă o însuflețire mare până în zorii. Aceasta ar fi partea morală a acestei producțiuni ce privește partea materială încă au fost satisfăcătoare căci au intrat 230 coroane din cari subtrăgându-se spesele de circa 30 cor. restul se va argumenta la fondul reuniunii.

În fine ca de închiere a acestei corespondențe mai adaug, că toate sunt bune și frumoase, dar o dorință am mai avea și anume: pe s. Paști să se învețe o liturgie nouă căci lipsa aceasta să simțeste cam de mult. Sperăm! G. T.

Incurcăturile din Croația.

Ceea ce era de prevăzut: ajurnarea dietei croate, s'a făcut Sâmbătă prin decret regal.

Sâmbătă la orele 10 și jumătate a deschis ședința președintele în vârstă Bracici. După autentificarea procesului verbal al ședinței, șeful de secție a întins lui Bracici decretul de ajurnare al dietei croate.

Președintele în vârstă Bracici anunță că va ceti decretul regal.

Se naște un tumult grozav pe băncile starcevicienilor. Mai mulți deputați protestează strigând: »Numai la urmă să se citească scrisoarea pandurilor maghiari«.

Radici: Arătați-vă că sunteți bărbați!

Genersch: Cu puteri unite să scuturăm jugul maghiar!

Se primește ca decretul să fie cetit la sfârșitul ședinței.

Președintele suspendă apoi ședința pe 5 minute.

Pe culoare deputații discută aprins. La redeschidere, când deputații intră în sală se aruncă o ploaie de flori, de pe culoare, asupra lor.

Starcevicienii protestează în contra cetirei decretului regal numai după constituire, pentru ce li-se strigă:

— V'ați împrietinit cu Rauch! Sunteți bănuți! Veți fi sclavi croați!

Starcevicienii întonează imnul poporal croat: »Frumoasa noastră patrie croată«.

Sârbo-croații strigă într'asta: »Jos ungarilor!« »Jos Wekerle!« »Jos Kossuth!« »Jos Rauch!«

Se naște sgomot mare. Elegovici cere cuvânt, nu i-se dă. Președintele roagă pe notarul Popovici să cetească decretul regal. Un nou scandal se naste, care silește pe președintele să suspende din nou ședința. După redeschidere se cetește într'un sgomot infernal decretul regal, prin care dieta croată se amână pe timp nedeterminat. Deputații în timpul acela fluierau, strigau, loveau în bănci, și cântau imnul croat.

Președintele iar suspendă ședința pentru redactarea procesului verbal.

La redeschidere notarul Popovici citește procesul verbal.

Persici: Dar n'a fost ședință!

Elegovici (către președinte): Obraznicule, du-te în Fiume! Ce mai stai aici! Se aruncă apoi spre notarul Popovici, și într'astea *Persici apucă procesul verbal și-l rupe în bucăți.*

Se produce iar un mare scandal, în care deputații se apostrofau unii pe alții și scoteau cuvinte de ocară la adresa ungarilor și a banului Rauch.

Președintele după ce a autentificat procesul verbal a închis ședința. Nu-ți mai puteai da seama ce e în sală.

Deputații starceviciani și cei sârbo-croați se amenințau cu pumnii. Până și publicul din galerii strigă și amenință.

Când deputații au părăsit într'un târziu sala au fost întimpinați în stradă de-o mare mulțime care strigă: *Jos Rauch! Jos Wekerle! Trăiască coaliziția sârbo-croată! Jos ungarilor! Să ne despărțim de Ungaria!*

NOUȚĂȚI.

ARAD, 16 Martie n. 1908.

— Dieta ungară nu ține azi ședință. Pe mâne e înscris la cuvânt dr. I. Maniu.

— Știri personale. D-nii deputați dr. N. Oncu și V. Goldiș au sosit acasă, unde vor sta timp mai îndelungat și se vor ocupa de afacerile organizării naționale.

— Procese cu grămada. »Lupta« scrie: »Ieri în trei rânduri ne-a făcut vizita trimisul procuraturii înmanând redactorului nostru citații în 5 procese nouă, trei pornite împotriva »Poporului Român«, două împotriva »Luptei«.

Dimineața am fost avizați că s'a improcesuat articolul »Hilinka«, din numărul 47 al »Pop. Român«, la amiază ni s'a adus la cunoștință că s'a mai improcesuat articolul »Un catechism«, apărut tot în »Poporul Român«, nr. 52, iar seara ni-a revocat în memorie existența procuraturii procesul pornit împotriva »Poporului Român« pentru articolul »Apăsarea maghiarilor« din numărul 41.

Împotriva »Luptei« s'au pornit ieri două procese: unul pentru articolul »Hilinka către popor« din nrul 244 și al doilea pentru articolul »L'oppression magyare« din numărul 211.

Dintre articolele incriminate unul măcar nu e original. »Hilinka către popor« e traducerea scrișorii lui Hilinka publicate în »Ludove Noviny«, — »L'oppression magyare« e traducerea unui articol publicat în »Courier Européen«, la 11 Octombrie, de Björnstjerne Björnson, iar catechismul e un extract dintr'o broșură apărută la Viena.

— Un portret până acuma necunoscut a marelui arhiereu Andrei baron de Șaguna. Dl. dr. Romul Boiu, proprietar în Sibiu, a descoperit în zilele din urmă în casele d-lui Nicolae de Davidovits din Budapesta un portret, care reprezintă pe fericitul arhiepiscop și mitropolit în floarea vechii și pare a fi pictat cam între anii 1845—1848. Pictorul până acuma încă este necunoscut; executarea artistică și culorile vii și fine în care este ținut acest tablou documentează însă cu desăvârșire, cum că măiestrul trebuie să fi fost de bun renume. După cum ni se comunică acest portret s'a aflat lung timp în proprietatea decedatului George Oprea fost director de cancelărie în ministerul de comerț în Budapesta, și acesta l-a donat înainte cu 22 ani dlui Nicolae de Davidovits. Dl. dr. Boiu, care păstrează în posesiunea sa deja mai multe reliquii ca suvenir după marele Andrei, a cumpărat portretul acesta dela actualul proprietar și la transportat la casele d-sale la Sibiu; acolo se vor face mai multe decopieri a acestui tablou, și se vor împărți ca cadou instituțiilor noastre culturale.

— O dramă naționalistă. Pe scena teatrului național din București se joacă cu mare succes o dramă naționalistă, »Sanda«, de Al. Florescu, fost secretar general la ministerul de externe. Ea se va publica în »Convorbiri Literare«.

Despre această dramă »Viața literară și artistică« din București scrie:

»Subiectul — deși după titlu, ar părea că »Sanda« e o piesă țărănească — e luat din lumea aristocratică bucureșteană.

O femeie trecut, care îndată după moartea soțului ei, își înstrăinează copilul, trimițându-l în mijlocul călugărițelor catolice din Paris, face dragoste, cu cel care ar fi trebuit să-i fie ginere. La întoarcerea copilului (Sanda) din Paris, mama Sandei se desparte de tânărul ei amant, dar acesta, care se îndrăgostise cu adevărat de dânsa, preferă să se sinucidă. Sanda, care se făcuse catolică la Paris, află pricina morții celui pe care-l iubea și nema având ce să caute în lumea de petreceri unde trăia mama ei, se reîntoarce la călugărițele ei. Iar mama, văzându-se singură, plânge, stă pe gânduri, desperează... și trimite după un alt curtezan al ei, pe care-l alungase puțin mai înainte.

Lucrarea dlui Florescu a avut un desăvârșit succes; desfășurarea pasionantă a acțiunii, violența dialogului, caracterizarea îndemnată a personajilor, dramatismul conflictelor sufletești și apoi frumoasa limbă literară, spiritualele observații asupra vieții noastre politice și sociale, străvezile aluzii de actualitate, — fac din »Sanda« cea mai bună piesă românească nouă pe care a dat o pân'acum actuala direcție a teatrelor.

— Regicidul din Lissabona și comerțanții. »Morning Leader« anunță din Lissabona următoarele: Ziarele locale anunță, că o firmă comercială din Glasgow la care a făcut o firmă de aici o comandă mare a refuzat comanda pe motiv, că nu voeste să stea în legături comerciale cu o țară în care pe regi li omoară iar pe asasinii îi laudă.

Pressa portugheză e îngrijată de renumele cel rău al Portugaliei, care s'a răspândit în străinătate. Deasemeni două firme mari din Germania au întrerupt legătura comercială cu firmele comerciale din Portugalia. Guvernul portughez după o consfătuire avută cu reprezentanții marilor puteri, a început cercetare.

— Edmondo de Amicis, acest titan al literaturii italiene, este jelit de întreaga lume cultă. Toate ziarurile aduc articole elogioase despre activitatea sa literară. »La Voce del Popolo« din Fiume de asemeni aduce un duios articol de fond în numărul său de Joul 12 c.

El plânge cu aceeași jale pe care a simțit o la moartea marelui poet Carducci.

— De vânzare se află în Pâncota o vie, fost proprietatea decedatului Ioan Burdan, în mărime de 3 jug. și mai bine. A se adresa la dr. Teodor Burdan, adv. Boroșneiu, sau la Ioan Halmagian, Timișoara, (inst. »Timișiana«).

— Mulțumită publică. Cu ocazia »Sării hazille« urmată de dans, aranjată de »Reuniunea femeilor române din Abrud — Abrudsat și jur« în 27 Februarie 1908 s'au încasat următoarele suprasolviri:

Mihailu Cirles, 7 cor., Misky József, 2 cor., Dumitru Gola, 2 cor., dr. Zosim Chirtop, 20 cor., N. N. 50 fil., Aurel Ionuț, 1 cor., Simion Dandea, 5 cor., Ioan Iancu, 17 cor., Ana Filip, 20 cor., dr. Laurențiu Pop, 50 cor., Nicolae Adamovici, jun. 4 cor., Lăzar Boldas, 3 cor., Romul Furdui, 1 cor., Ioan Todea 4, Aurel Gomboș 6, Suma Cor. 142.50. Venitul brut a petrecerii a fost cor. 718.62. Spesele au fost cor. 365.93. Rezultă deci venit curatul de cor. 352.69. Marinimșilor suprasolvitori li se exprimă și pe aceasta cale mulțumită. Abrud, în 10 Martie 1908. Cu deosebită stimă Sabina Bordia cassiera reuniunii.

— Prin efectul miraculos al cremei »Aranka de Mintschek«, orice damă se face frumoasă ca 'n basme. Prețul unui borcan 1 coroană. Săpun »Aranka« 70 fileri, apă de spălat »Aranka« 1 cor., pudră »Aranka« 1 cor., mare 2 cor. Cine dorește să aibă un păr frumos blond să folosească apa de păr »Aranka«. 1 sticlă 1 cor., una mare 2 cor. Cui îi încărunțește părul să folosească regenera-

torul de păr 1 sticlă 2 cor. Se pot căpăta numai la fabricatorul: laboratorul chimic Mintsek Géza. Kecskemét.

— Nu mai e păr cărunt — »Regulatorul de păr« al lui Fr. Radda dă părului cărunt de pe cap și barbă culoarea naturală: blondă, brunetă, brunetă închis sau neagră. Este un preparat foarte sigur și nestrictăcios, care nu vopsește nici pielea, nici albiturile.

Folosirea acestui neasemănat preparat e nu se poate mai simplă: cu pieptenul muiat în fluidul acesta nestrictăcios se va atinge zilnic ca și cu un oleu perii pe cap și aceasta se va continua până când părul va câștiga culoarea naturală. Acest »Regulator de păr« este a nu se confunda cu alta preparate pentru păr de felul acesta. E de 25 de ani în circulație. Nenumărate recunoștințe, dovedesc succesul splendid obținut. Prețul: 1 sticlă: 2 cor. O sticlă de probă: 1 cor. Se vinde la: Friedrich Radda, apotehtar în Pâncsova. Magazin la: Iozef v. Török, în Budapesta. Király-utca.

Ultime informațiuni.

Declarațiile lui Kossuth. (Prin telefon). Czegléd, 16 Martie. Ieri Kossuth Ferencz a luat parte la manifestațiunile ce s'au aranjat aici. Într'un discurs rostit la banchet a zis că revizuirea regulamentului dietei este necesară, pentru că »nu putem da armele noastre în mâinile naționalităților.«

A declarat că partidul 48-ist rămâne și mai departe în coaliție și că se va realiza sufragiul universal și banca națională.

Mari demonstrații în Budapesta. Ieri pe când se duceau socialiștii la statuia lui Petöfi, în strada Kossuth s'a întâmplat o mare încăierare cu poliția. S'a tras și un foc de revolver. Mulțimea era să dea asalt asupra casinei magnaților. Poliția numai cu greu a putut s'o împrăștie.

Tot așa, în Kigyó-tér s'a făcut o mare încăierare între socialiști și socialiștii creștini și studenți. Cordoanele de poliști au fost desfăcute și adversarii s'au luat la bătaie. Sunt răniți mulți.

La statuia lui Petöfi a vorbit Bokányi.

M. Sa bolnav. Budapesta, 16 Martie. *Încă Sâmbătă au sosit aici știri despre boala M. Sale. Știrea a fost atunci demintată. Azi însă știri autentice spun că M. Sa este grav răcit. Mai multe zile nu se va ocupa de afacerile de stat, pe cari le rezolvă arhiducele moștenitor Francisc Ferdinand.*

Croații. Budapesta, 16 Martie. (Prin telefon). *Știri sosite din Zagrab anunță că pe mâine croații vor veni aici și vor lua parte la discuția din dietă.*

AVIZ!

Abonenții cari nu și-au achitat abonamentul sunt rugați din nou să binevoiască a trimite numai decât, deoarece administrația va sista după 8 zile trimiterea ziarului pe mai departe aceluia, cari nu vor plăti. Ne-am hotărât, că d'aci încolo să nu mai trimitem pe credit. Excepțiune nu putem face cu nimeni.

Administrația ziarului.

Economie.

Cu începere de Joui, Banca Națională a României a scăzut taxa scontului la 5 la sută și dobânda împrumuturilor contra depozite de efecte la 5 jum. la sută:

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 16 Martie 1908.

INCHEEREA la 1 ORĂ:

Orău pe Apr. 1908 (100 klg.)	24.22—24.24
Secară pe Apr.	21.52—21.54
Ovăș pe Apr.	15.76—15.78
Cucuruz pe Mai 1908	13.36—13.38

INCHEEREA la 4 ORE:

Orău pe Apr.	24.14—24.16
Secară pe Apr.	21.50—21.52
Ovăș pe Apr.	15.76—15.78
Cucuruz pe Mai 1908	13.38—13.40

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Orău	
de Tisa — — — —	23 K. 20—24 K. 90 fil.
Din comitatul Albei — —	23 » 50—24 » 40 »
De Pesta — — — —	22 » 90—24 » 50 »
Bănățenesc — — — —	23 » ——24 » 20 »
De Bacica — — — —	23 » 10—24 » 35 »
Săcară — — — —	21 » 10—21 » 20 »
Orzul de nutreț, cvialitatea I.	15 » ——15 » 20 »
» de cvialitatea II — —	14 » 80—15 » — »
Ovăș » » I — — — —	16 » 30—16 » 50 »
» » » II — — — —	15 » 80—16 » — »
Cucuruz vechiu — — — —	» » — — — — »
» nou — — — —	13 » 20—13 » 40 »

Fetele tinere

dacă sunt fizicește slabe, sau dacă sufer numai de boale trecătoare, deja de mult sunt cu toată încrederea față de

Emulsiunea SCOTT.

căci are unefect binefăcător asupra dezvoltării lor, acest gustos și ușor de mistuit medicament întăritor. Fetele în dezvoltare ar trebui să ia cu orice ocazie acest preparat, când sunt slabe, obosite și indispuse.

Prețul unei sticle originale 2 cor. — — — — 50 fil. — — — —

Se află în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunei vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Poșta Administrației.

Mihail Mercea, Reșița-rom. Am primit 24 cor. ca abonament pe anul întreg 1908.

Z. Moga, Gyantárohány. Am primit 8 cor. ca abonament până la 31 Aprilie 1908.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor proprietar George Nichin.

FRANZ JOSEF
APA PURGATIVA CEA MAI BUNA DIN
APELE PURGATIVE.

Farmacia la »Regina Elisabeta«
laborator medical și cosmetic
Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental sau gur, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscute sub numele »Elisabeta«.

Cremă de față »Elisabeta« — de zi și de seară — radă feței fraganța tinereții, împiedică formarea orăzilor, face să dispară imediat pistriul, petele de față și tot felul de necurățeali ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de crin »Elisabeta«, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumuseții, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 fil.

Spir de păr »Elisabeta« după o folosire de câteva zile împiedică formarea mătreții, întărește rădăcinile bolnave ale părului. Prețul 1 cor. 50 fil.

»Buzodol« contra usadării picioarelor și a mâinilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grele. Prețul 1 cor.

Singurul deposit la fabricantul. Comenzile din provincie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. nu se acostește împachetarea și porto.

Lemle József, farmacia

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARA

1907. 24. Februarie.	ACTIV	1908. 16 Februarie. 23 Februarie
116152532	81940032 Reserva metalică Aur . . . 94364420	133420277 132899420
1191925	34212500 „ Trate Aur . . . 38535000	1649719 1678458
79190730	Argint și diverse monete	71754422 73077169
30554243	Portofoliu Român și Străin	25347541 25086601
11999924	*) Impr. contra ef. publice . . . 7767300	11999924 11999924
15931524	„ „ „ „ In cont curent 17319301	15638508 15638508
3270121	Fonduri publice	3243121 3243121
5882259	Efectele fondului de rezervă	5928963 5929067
610795	„ „ „ amortisarea imob. și material	643038 643103
324109	Imobili	337085 342139
88861338	Mobilier și Mașini de Imprimerie	106289184 105866484
—	Cheltueli de Administrațiune	— —
515254	Deposite libere	3273380 4970630
19721178	„ „ & provizoriu	21384616 22454833
374205932	Compturi curinți	400909778 403829457
—	Copmturi de valori	— —
12000000	PASIV	12000000 12000000
22697129	Capital	24574391 24574391
3343012	Fond de rezervă	3603940 3603940
246785310	Fondul amortisării imobilelor și material	253928970 257201410
—	Bilete de Bancă în circulațiune	— —
519143	Profituri și pierderi	513293 583232
88861338	Dobânzi și beneficii diverse	106289184 105866484
—	Deposite de retras	— —
—	„ „ & provizoria	— —
374205932	Compturi curinți	400909778 403829457

Scomptul 60%. *) Dobânda 6 1/2%

Sa fondat in anul 1868.

JOAN BALINT următorul lui **SILBERMANN J.**

comerciant și măiestru de căciuli, precum și institut de plissé în

Temesvár-Gyárvaros

Andrássy-ut nr. 7, lângă frații Deutsch.

Recomandă magazinul său abundent ajustat cu tot felul de fabricante proprii de piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre și feștite, piei de lipsca, căciuli pregătite din pă-nură Kriemer.

Mare magazin în tot felul de modă nouă de pălării pentru bărbați și copi mai departe am piei veritabile din țară și străinătate, precum perziane KRIEMER, fărbutite de Lipsca, precum și de mtlei alb.

În institutul meu de plissé se primește tot felul de halne pentru plissé, din loc și provință.

Prețuri moderate, serviciu prompt! — desfacere în mic și mare. — Comandele din provință se execută prompt și repede.

Ministerul Financelor.

Direcțiunea Datoriei Publice și Pensiunilor Datoria Publică.

Nr. 137653

20 Februarie 1908.

Publicațiune.

A 35-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortisabilă din 1891 împrumutul de 45,000.000 lei se va efectua în ziua de **19 Martie/1 Aprilie 1908**, la orele 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiunilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de Lei 374.000 în proporția următoare:

19 titluri de câte 5.000 Lei	95.000
44 » » » 2.500 »	110.000
113 » » » 1.000 »	113.000
113 » » » 500 »	63.000

289 titluri pentru nominală de Lei 374.000

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Datoriei Publice și al Pensiunilor **I. Ionescu.**

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

Fabrică de ciasornice de turn, angajată cu contract de capit. Budapesta.

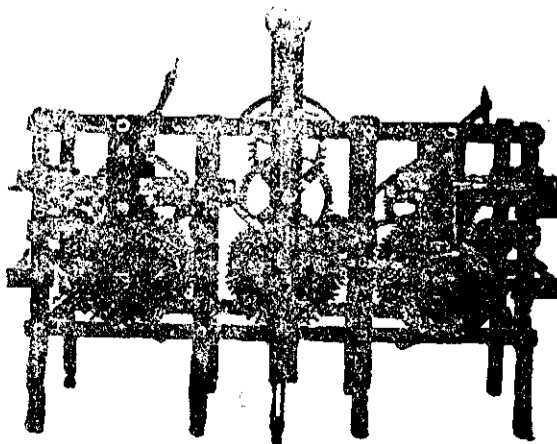
Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

Prăvălia:

IV., strada Váci nr. 57.

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani ciasornice de turn — școli — castele și casarme, primește de asemenea și repararea lor.

Fiind chemat se duce ori unde în persoană, budget face gratuit și l trimite porto-franco ori cui.

Preparațiuni de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás fürdő

noi araniamente

expediază în afară de cartel o cantitate ori cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

natural, chemic, din isvorul de acid-carbonic din băile Buziaș, pentru prepararea apei gazoasă (soda) pentru restauratori și alte scopuri industriale.

Nu se poate confunda cu acidul-carbonic artificial care e mai fără spor. ● Serviciu de încredere, constincios!

Ape minerale și medicale de Buziaș

în sticle de 1 și de 1/2 litre.

Au un efect neîntrecut pentru boale de inimă, rinichi și beșică.

Apă de masă de prima calitate!

Lămuriri servește cu plăcere:

„Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn“.

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

Se caută reprezentanți isteți din loc.

Nou! INDUSTRIE MAGHIARĂ! Nou!

Succesul universal al unei inventațiuni - maghiare! Descoperirea lui LUGOSI FERENCZ.

A cutreierat deja lumea întreagă și o folosesc cei mai renumiți proprietari de vii

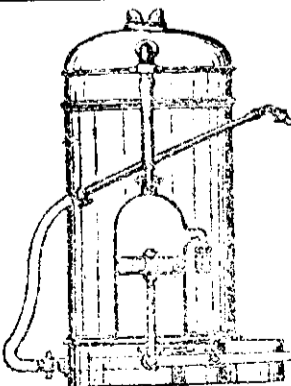
Stropitoarea de vii

fiindcă e cea mai bună, cea mai perfectă din timpul prezent și se economisește mult timp și materie, nu se strică, garanție pe 5 ani. Singurul fabricant:

Lugosi Ferencz în Gzepléd.

Negustorilor prețuri reduse.

Cele mai bune stropitoare de vii ale prezentului.

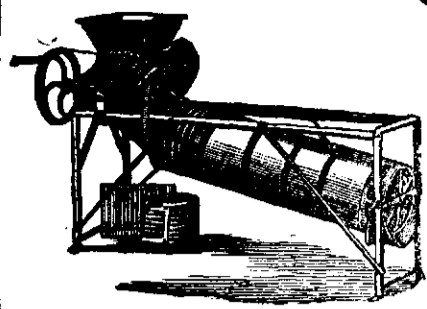

Nou! Catalog de prețuri gratuit și porto franco. Nou!

Simonffi

István

FABRICĂ DE MAȘINI
ȘI TURNĂTORIE DE FIER ȘI METAL
KOLOZSVÁR (Cluj), str. Petőfi no. 60.

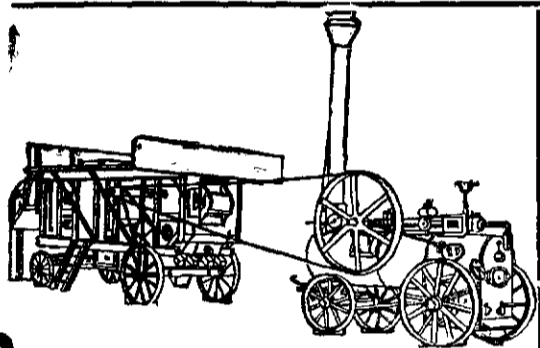

Pregătește tot felul

de instrumente de comunicație, construcții
de moară, turnătorii de fier și metal.

Intreprindere de tot felul de reparări de mașini de agricultură, — mașini noi de trierat și cu construcția ușoară, mânăta de doi oameni.

Mai pregătește ciururi cu construcție nouă și ușoară care poate fi mânăta și de un băiat de zece ani.

Intre asemenea mașini, cari sunt în circulație aceasta este cea mai bună.

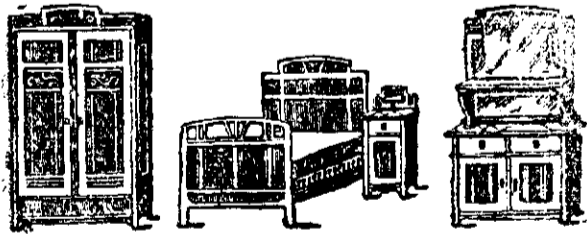
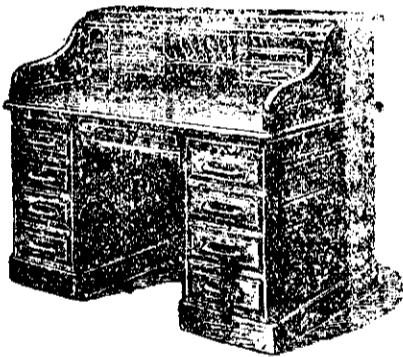
Prospecte se trimit gratuit la dorință.

Gergely Ferencz,

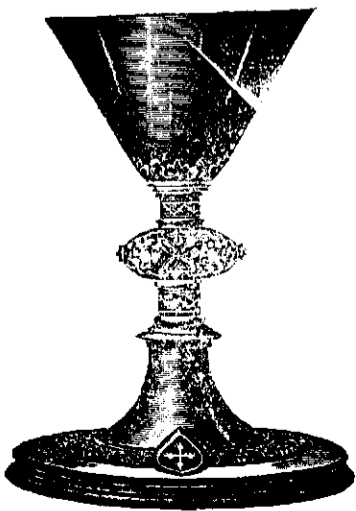
măsar de edificiu și mobile de artă.

Fabrică cu deseneuri patentate.
Kolozsvár, str. Monostor nr 7.

Se recomandă publicului din loc și provincie: primește montarea edificilor a odăilor și bucătărilor, precum și cafenele, biurouri, și prăvălii mai departe lucrează portale după desenul dat sau

după desenul propriu dela cele mai simple până la cele mai complicate cu prețuri favorabile și executate :: cu punctualitate. ::

Sárga János

:: argintar și pregătitori de obiecte artistice ::
Kolozsvárt Mátyás király-tér 12—13.

Telefon nr. 354. Telefon nr. 354.
Mari deposit în obiecte de biserică, obiecte de argint ciasornice. Bijuterii specialități engleze și franceze s. a.

Plătire în rate favorabile.
Catalog ilustrat de prețuri gratuit și porto franco.

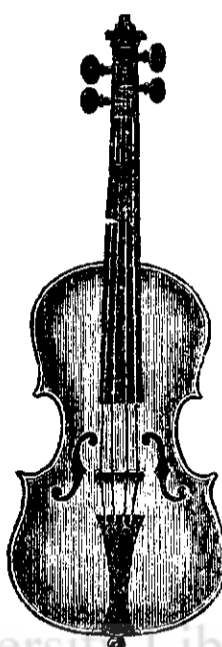
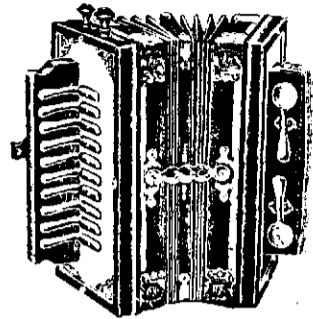
Din mâna primă din fabrică se poate târgui mai ieftin și mai bine.
Prima fabrică de instrumente muzicale din Ungaria aranjată cu putere electrică.

Stowasser J.

Fabricantul de instrumente muzicale al curții ces. reg., furnisorul armatei inventatorul buciului Rákoczi perfecționat.
Budapest, II., Lánchíd-u. 5. — Fabrica II., Óntóház-u 3.

Își recomandă instrumentele muzicale de aramă, lemn, și de alamă și diferitele instrumente cu coarde fabricații proprii.
Harmonice cu tonuri tari și traionice dela 2, 2.50, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 fl. în sus. Modele speciale în harmonice cu tonul de oțel pentru orchestră.

Furnizez toate instrumentele de alamă pentru orchestră, cu prețuri moderate și condiții de privilegiu. Recunoscut de cele mai bune instrumente de alamă, fiind furnicorul armatei și al orchestrelor militare.

Vioare de școală cu arc și toc poleit dela 5 fl. 50 cr. în sus. Vioare dela 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 fl. în sus. Asortiment bogat în vioare excelente noi și vechi și gurdune. Surdină, invenția cea mai nouă, care aplicată la orice vioară sau gurdună, îi dă un ton mai tare și mai plăcut

Harmonii cele mai bune fabricații din lume după sistem american și European, pentru școli și biserici, dela 70 fl. în sus.

Buciumul Rákoczi, cu școală, cu acompaniament de pian dela 35 fl. în sus. Repararea tuturor instrumentelor, cu punctualitate de expert și prețuri ieftine, pe lângă garanție. — Catalog ilustrat despre fiecare instrument, la dorință gratuit și porto-franco.

Transport angro și în detal.

Făină de orez, perii de dinți, cosmetecul de bărbierit cea mai fină calitate.

RIEDL ÖDÖN

fabricant de pepteni și prăvălie de garnituri de păr pentru dame — săpun, perii, parfum și mărunțișuri.

Arad, József főherceg-ut 9. (vis-a-aviz de biserică nouă evanghelică.)

Telefon 572.

Tot felul de lucruri în bransa aceasta, lorgnete de scoică brună și deschisă, os de elefant, de os veritabil de bivol ș. a. repararea cu prețuri favorabile.

Pomadă de mustață, perii de mustață, punguile de mână și portmoneuri, bricege, briciuri toarfeți, isvorul cel mai ieftin de unde se pot procura.

Mașini și biciclete pe rate mici lunare.

Deposit de mașini de cusut de fabrică în Timișoara.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

Belváros, Zápolya-u. edificiul seminarului rom. catolic.
Cont de casă de păstrare la posta reg. ung. și curs Clearing nr. 10.395.
Telefon 577. Adresa de telegramă: Ladányi Izsó

Deposit de mașini de cusut, de brodat, de biciclete, de biciclete cu motor și de părțile lor ticonstutive.

Mașini de cusut Singer, cu mocici rotunde, Central Bobib (Zentral Bobin) Wheeler-Wilson cu sulturi elastice, de familie și pentru măestri,

Asortiment mare de mătăsă de brodat cu mașina.

Deposit din fabricatele fabricilor Rast și Gasser de mașini de cusut, și ale lui Sander și Graff de mașini de brodat. Stabiliment proprie de reparaturi pentru biciclete.

